

Felolós szerkesztő  
**MURANYI JOZSEF.**  
 Szerkesztőség:  
 Kassa, Kossuth-utca 16.  
 Telefon: 150.  
 Megjelenik minden nap  
 délután 5 órakor.  
 Egyes szám **2** krajcár.  
 (4 fillér)  
 Kéziratot nem ad vissza  
 a szerkesztőség.

# NAPLÓ

KASSA, CSÜTÖRTÖK, 1909. SZEPTEMBER 23.

ÖTÖDIK ÉVFOLYAM. — 216. SZÁM.

Előfizetési árak.  
 KASSÁN:  
 Egész évre . . . 14.—K  
 Fél évre . . . 7.—  
 Negyed évre . . . 3.50 „  
 Egy óra . . . 1.20 „  
 VIDÉKEN:  
 Egész évre . . . 20.—K  
 Kiadóhivatal:  
 Kassa, Kossuth-utca 16.  
 Telefon: 150.  
 Hirdetések petit sor szá-  
 mítással díjszabás szerint

## A községi takarékpénztárak mint városaink fejlődésének tényezői.

Kassa, szept. 22.

Ezt a címet viseli az a nagyobb és igen értékes tanulmány, melyet Gidófalvy István dr., kir. közjegyző, a Magyar Társadalomtudományi Szemle ez év szeptemberi füzetébe irt.

Jóllehet, hogy egy községi takarékpénztár létesítésének kérdésével Kassa város törvényhatóságának egy kiküldött kisebb bizottsága is foglalkozik már, nem lehet érdektelen, sőt egyben-másban tájékoztatóul szolgálhat, ha Gidófalvy Istvánnak erre a munkájára a figyelmet felhívjuk azzal, hogy belőle közöljük a következőket:

„Mindnyájan panaszkodunk a községi terhek s ezzel a pótdadók folytonos emelkedése, szaporodása miatt. Ha már ide jutottunk, ne elégedjünk meg a panaszkodással, hanem gondolkozzunk azon is, mikép lehetne könnyíteni ezen az általánossá vált bajon, ami hazánknak csaknem minden városában már-már tűrhetlenné válik.

Az a meggyőződés, hogy egy községi takarékpénztár felállításával idővel sokat fog lendíteni a magyar városok pénzügyi helyzetén és módjukban lesz oly emberbaráti intézmények fölkarolása is, melyek a szegényebb munkásosztály jólétének előmozdítására szükségesek. Így a községi takarékpénztárak közvetve jótékony célú intézeteknek tekinthetők, melyeknek működését nem a nyereszkedési vágy, hanem a közérdek fogja irányítani.

Az angol-, francia- és olaszországi takarékpénztárak keletkezésének s működésüknek törvényhozás által történt szabályozásának általános ismertetése után hosszabban foglalkozik a németországi takarékpénztárak történetével s annak bizonyításával, hogy a fejlődő életviszonyok, művelődési, gazdasági és társadalmi követelmények juttatták el az illetékes tényezőket a községi takarékpénztárak fölállításának célszerűségéhez s így keletkezett Németországban a városi hatóságok kezdeményezésére a legtöbb takarékpénztár, úgy hogy ma a községi takarékpénztárak Németországban az összes takarékpénztáraknak több mint 75%-át teszik.

Németországban az állami törvényhozás kedvezése, a közönség bizalma, a helyes pénzügyi politika oda juttatták a községi takarékpénztárakat, hogy betevőiknek tisztességes kamatot adhatnak, kölcsönöket kedvező feltételek mellett nyújthatnak s e mellett jövedelmeikből tekintélyes összeget juttathatnak a községi terhek fődözésére s így lehetővé teszik tisztességes kamatláb biztosításával egy a takarékosági ösztön fejlődését, mint olcsó hitel nyújtásával a gazdasági és ipari célok föllendítését s mégis áldozhatnak jótékony célokra is jövedelmi fölléslegeikből, mint pl. a königsbergi takarékpénztár, mely jövedelméből 150.000 márkát fordított évente városi munkáshivatal,

továbbképző iskolák, népfürdők, park és sétatermek, lábbadozó betegek üdülő helye, sanyilók menedékháza céljaira s a többiből szűnidei gyermektelpeket, népkönyvtárakat, olvasótermeket segélyeztek.

A németországiakéhoz hasonló nagyarányú fejlődést mutat az osztrák takarékpénztárak története is.

Typusos alakja az osztrák takarékpénztáraknak a prágai községi takarékpénztár, melyet 1874-ben alapított a képviselőtestület.

A város egész vagyonával felel a betétekért s azok kamatait; jövedelmi fölléslegét, amíg a betétek 5%-át el nem éri, tartalékalap képzésére köteles fordítani. Ezen túl a város érdekeit szolgáló közhasznú és emberbaráti célokra fordíthatja annak 50%-át, ha a tartalékalap 5%-on felül, de 7%-on alul van. Ha pedig a 7%-ot elérte, a föllésleg 60%-át, és ha a 10%-ot is elérte, 80%-át használhatja föl ily célokra jövedelmi fölléslegnek. A tartalékalap csökkenése kiegészítendő a megjelölt mértékig.

A betétek összege 2—10000 koronáig terjedhet.

Külön osztálya van a cselédek, munkások és ipari segédszemélyzet számára, kiknek 4.000 koronát meg nem haladó betétei nagyobb kamatot, sőt praemiumot is élveznek.

1901-ben betéteinek összege 113 millió 482.126 K 58 fillér, saját vagyona 7.473.518 kor. 83 fill. volt s 589.000 koronát fordított fönnállása óta közhasználatu célokra.

A bécsi rudolfsheimi községi takarékpénztár, melyet 1881-ben alapítottak, 1897-ben 11.600 koronát, 1898-ban 21.700 koronát, 1899-ben 39.700 koronát, 1900-ban 25.000 koronát, 1901-ben 66.000 koronát adott közcélokra.

A gráci községi takarékpénztár alakult 1873-ban; 1901-ben volt 75.720.010 korona betétforgalma; 8.517.009 korona tartalékalapra s jótékony célra adott 276.000 koronát.

Ezek és sok más hasonló számadat igazolják, hogy az osztrák községi takarékpénztárak már e század elején mekkora fejlettséget értek el; s mily nagy összegeket fordítottak közhasznú célokra, melyek máskép talán nem is valósulhattak volna meg.

## A politikai válság.

(Wekerle kihallgatása. — Nincs döntés. A holnapi minisztertanács. — A tornyai gyülekezés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök ma hazaérkezett. A mai napon együtt lesznek az összes miniszterek s a kabinet tagjai minisztertanácsot tartanak. Wekerle Sándort tegnap ismét hosszú kihallgatáson fogadta a felség, de ez alkalommal sem történt döntés. A mai minisztertanács a miniszterelnöknek a bécsi tárgyalások kapcsán nyert információi alapján tisztázni fogja a helyzetet.

Tudjuk, miről van szó: arról, hogy szeptember 28-ikán, a parlament újabb ülésszéülésekor a kormánynak le kell monda-

nia. Ha ez megtörténik, akkor a jelenlegi kiélesedett helyzet mellett nemcsak továbbra is válságban marad az ország, hanem a válság még súlyosabbá válik s tárt kaput nyit alkotmányellenes kísérleteknek is. Ha azonban a bécsi tárgyalások eredményt hoznának, akkor nincs kizárva, hogy a jelenlegi vezérek tovább viszik a kibontakozás munkáját. Erre vonatkozólag olyan hírek érkeznek Bécsből, hogy Wekerle tárgyalásai során némi, bár nem jelentékeny közeledés történt a magyar és az osztrák álláspont között.

A közeledés nyilvánvalóan abban áll, hogy az osztrák kormány legalább is belemege a kibontakozáshoz szükséges kérdések tárgyalásába. Miután e tárgyalások hosszabb időt igényelnek, sokan azt következtetik, hogy Bécsben a válságban való döntést hosszabb ideig el akarják húzni. Ami természetesen nem lesz lehetséges: a jelenlegi vezető államférfiak csak addig maradnak helyükön, míg a válságból való kibontakozás lehetősége elfogadható alapon fennáll. Amint ez a lehetőség ítéletük szerint megszűnik, szerepet tovább nem vállalnak. Természetes, hogy igyekezzenek a kibontakozás lehetőségének kérdését mielőbb tisztázni. Ha ez 28-ig sikerül s olyan eredményre vezet, hogy a kormány lemond, akkor valószínű, hogy a képviselőházat hosszabb időre elnapolják. Nincsen kizárva azonban, hogy erre nem kerül a sor, s hogy Bécsben végre urrá lesz a jobb belátás.

\*

A tornyai tanácskozásról, egy alkalmi tudósító a következőket jelenti:

A gyűlés tulajdonképpen való célja egyfelől annak megállapítása volt, milyen magatartást kövessenek Justh Gyula és társai a képviselőház szeptember 28-iki ülésén, másfelől az, hogy megállapítsák a további bankagítáció programját. Az utóbbi célt teljesen betöltötte a gyűlés. Arról, hogy mi történt az első kérdésben, kétféle verzió kering. Az egyik szerint, bár nagyon sokan hozzászóltak, nem tudtak megállapodásra jutni, mert úgy találták, hogy magatartásukat a szeptember 28-ig elkövetkező eseményeknek kell irányítaniok. A másik, valószínűbb hír szerint, történt határozat: megkéri Kossuth Ferencet a pártértekezlet összehívására, abból a célból, hogy a függetlenségi párt végleges állást foglalhasson a három követelés tekintetében, amelyet a híres aláírási ív magában foglal. A további eshetőségeket nem beszéltek meg. Így az a kérdés sem került szóba, mi lesz, ha Bécsben nem teljesítik a függetlenségi párt követeléseit.

## Fölfüggesztett szerző.

A szindarabirás utókövetkezményei

Szombaton szenzációs premierje volt a budapesti Vigszínháznak. Érdekes egyéniség érdekes darabja került színre: Gál István pécskai róm. kath. lelkész „Hivatás” című színműve. A darab iránt a szerző társadalmi állása miatt hónapok óta rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg országsszerte és ezt az érdeklődést fokozta Csernoch János csanádi püspöknek intézkedése, aki

megtiltotta a plébánosnak, hogy darabját színrehozza. Ennek dacára is előadták a darabot.

A szombati előadásnak komoly következményei lesznek a nagyon érdekessé lett pécskai papra nézve. Raskó Géza gyoroki esperes értesítette a napokban Gál Istvánt, hogy amennyiben a darab előadásra kerül, a püspök felfüggeszti és vagy a radnai zár-dába, vagy a Temesváron legutóbb létesített karcserbe internálja. Hogy mennyi időre, ezt egyelőre tudni nem lehet, ez a püspök határozatától függ.

Gál István mindenre elkészült. Holmijait becsomagoltatta, úgy, hogy bármelyik pillanatban is érkezik hozzá a püspök felfüggesztő végzése, utra kész. És éppen emiatt a bizonytalan helyzet miatt nem ment föl szombaton a fővárosba, hogy jelen legyen darabja premierjén.

Azt kijelentette Gál, hogy a papi ruhát semmiesetre sem fogja levetni, mert nem egyházzellenes célzattal írta a darabot. Az alsó papság védelmére kelt és azt hiszi, hogy missziót teljesített vele.

A pap-szerző szindarabja érthető okokból hívta fel magára a püspök figyelmét. A színmű a papi nőtlenség körül forog. Ezért akarta a papság megakadályozni minden áron, hogy a darab bemutatásra kerüljön. Gál István azonban nem engedte magát szándékától eltéríteni s így előadásra került a színmű, melytől a szerző igen sokat remélt.

A darab azonban — megbukott. A fővárosi lapok legalább csaknem egyértelműleg ezt írják róla. Van, a melyik megdicséri a szerző gyönyörű nyelvezetét, több jót azonban nem igen mondanak az újdonságról.

Gál István testvéröccse a budapesti Nemzeti Színház kitűnő művésze, Gál Gyulának. Fia Goldstein aradi optikusnak Gál István, akit azelőtt Goldstein Árpádnak hívtak, diák korában a zsidó vallásból kikereszkedett. A keresztiségben nyerte az István nevet s egyuttal családi nevét is Gálra magyarosította. Színész akart lenni, de családja rábeszélésére papnak ment. A premontrai-rendbe lépett s itt végezte kitűnő sikerrel a teológiát. De mikor a könyvtárban akarták foglalkoztatni, ott hagyta a premontrai-rendet s fölvetette magát a csanádi egyházmegyébe, melynek püspöke őt Magyar-Pécskára dispónálta.

## Meghiusult család.

### Leleplezett hamis chekk.

Tegnap délután egy fiatalember jelentkezett a Magyar Általános Hitelbank kassai üzlethelyiségében, ahol Fekete Fülöp mérnök részére vörösszínű folyó számla pénzfelvételi jegyet kért, amit a bankfiók ki is szolgáltatott. Kevéssel utóbb, ugy 4 óra tájban egy kis fiu jelentkezett egy *Fekete Fülöp* aláírásával ellátott s 3000 koronára kiállított ilyen pénzfelvételi jeggyel. Neményi hivatalnoknak feltűnt, hogy egy kis fiu jelentkezik ily nagyobb összegért s jobban szemügyre vevén az aláírást, azt gyanusnak találta. Nyomban jelentést tett Tyrnauer Samu bankfőnöknek, aki constatálta, hogy az aláírás hamis s egyben értesítette a rendőrséget.

A kiküldött detektív előtt a kis fiu: Jaczinyák János előadta, hogy őt két fiatalember küldte a bankba a pénz felvétele végett. Egy pénztárcát adtak neki, hogy abba tegye a pénzt s vigye el a Fekete-

sas épülethez, ahol várnak reá. A rendőrség azonnal a Fekete-sashoz sietett, de ott nem talált senkit. Ellenben a pénztárca nyomra vezette. A pénztárca egyik oldalán, ugyanis *Kanengiszter Sándor* név volt bekarcolva. Előállították Kanengisztert, aki elmondta, hogy ő járt a bankban a pénzfelvételi jegyekért s erre őt *Péchy János* barátja kérte fel, még pedig állítólag *Hlavács Dénes* közös barátjuk megbízásából, aki a vakáció alatt *Fekete Fülöp* irodájában volt alkalmazva. Kanengiszter a vörös jegyeket egy kávéházban adta át *Péchy János*nak. A továbbiakról nem tud.

Jaczinyákot is szembesítették Kanengiszterrel, de a kis fiu elmondta, hogy őt más valaki küldte a bankba. A tárcára vonatkozólag Kanengiszter elmondta, hogy ezt *Hlavács Dénes*nél látta, aki *Péchynek* jó barátja. *Hlavács*ot is kihallgatták, aki elmondta, hogy a pénztárcát *Fekete Fülöp*től kapta, mialatt nála volt alkalmazva s azt a napokban tőle *Péchy János* elvette. Ebből következtethető, hogy *Péchy* adta át a tárcát *Jaczinyák János*nak és *Péchy hamisította Fekete Fülöp* nevét a *Kanengiszter által hozatott pénzfelvételi jegyre*. Kanengiszter, kiről később kiderült, hogy az eset idején a *Jakubovics* féle udvaron rejtőzködött, még a következőkkel egészítette ki vallomását:

Kanengiszter, a szeptemberi sport verseny alkalmával jegyeket árusított. A bevételt, 35 koronát elkérte tőle *Péchy János* azzal, hogy másnap visszaadja. Több nap elteltével felkereste *Péchy János*t egy kávéházban s akkor kapta tőle a jelzett megbízást. Kanengiszter, abban a hiszemben, hogy *Hlavács* tényleg alkalmazottja *Fekete*-*ték*, teljesítette a megbízást. Elmondta most már Kanengiszter, hogy látta, midőn *Péchy* a kávéházban kiállította a hamisítványt, azzal az utórára ment és egy fiut megbízott a pénz felvételével, neki pedig azt mondta, hogy várjon reá *Jakubovics* udvarán, majd ott átadja neki a 35 koronát. *Péchy* maga ment a „Fekete-Sashoz”, később *Péchy* felkereste őt és közölte vele, hogy detektív jött ki a pénztárcából *Jaczinyák*kal. *Péchy* ezzel elsielt s azóta nyoma nincs.

*Péchy János* iskolakerülő, züllőfélben levő 18—19 éves fiatal ember, aki hetek óta szüleinek a lakását kerüli, kártyázásból tartja fenn magát, jelenlegi tartózkodási helye ismeretlen. Valószínű, hogy Kassáról megszökött, mert a detektívek eddig hasztalan keresték megszokott tartózkodási helyein.

## HIREK.

— Vendéglősök kongresszusa. A magyar vendéglősök országos szövetsége tegnap tartotta Budapesten a kilencedik évi rendes közgyűlést. A közgyűlésen a kassai vendéglősök, szállodások és kávéások egyletét *Dala Károly*, az *Andrássy-kávéház* tulajdonosa és *Békefi Ödön* egyleti jegyző képviselték.

— Tiszti vizsgák. A kassai 34. gyalogezred önkéntesei előtt tegnap hirdették ki a vizsga eredményét. A 25 önkéntes közül 18 sikeresen állotta ki a tiszti vizsgát s ezek őrmesterekké lettek kinevezve, míg a többi 7 elbukott. Az önkéntesek holnap fejezik be a tényleges szolgálatot. Az elbukott önkénteseket is szabadságolják, nem kell nekik a második évet szolgálni.

— Jóslás az őszről. Meteor írja lapunknak: Nagyobb és pedig erősen csapadékos jellegűvé változtatni az időjárást a szeptember 29. és 30-iki változási napok hatásköre van hivatva, melyet még követőleg is változatos jellegű időt várhatunk egész az október 6-iki változási napig. Ezután azonban újra állandóbb, enyhébb napokra számíthatunk, s a változóbb időjárást a 12-iki vezeti be, inkább hűvös, mint csapadékos jelleggel. A 18-iki alakít keveset, az enyhébb száraz napkitörések esetére még melegebb jelleg felé, míg a 26, 27 és 28-iki változási napok már az igen kellemetlen őszi csapadékos, esetleg a hideg időt vezetnek be, különösen napföltömrülések esetén. Szeptember hó változási napjai még: 22, 29 és 30-ára esnek, míg október hóban ezek 6, 12, 13, 14, 18, 22, 26, 27 és 28-án állanak be. Legerősebb hatásuk a 6, 12, 18 és a 26-ikiak. A 6. enyhébb, 12. szeles, hűvös, részben csapadékos, a 18. újra enyhébb, száraz, a 26-iki hűvös csapadékos esetleg hideg jelleggel, mely deret, sőt fagyot is hozhat s e jelleggel e hónap végéig megmarad. Október tehát eléggé változatos hónapnak ígérkezik, enyhébb időközökkel, de végén két külső bolygónak, leginkább a Szaturnusznak befolyása folytán a hidegebb jelleg is érvényesülhet.

— A kis diákok rajongója? Különös és szomorú szenvedélyt szüntetett meg a felsőbb tanügyi hatóság, amikor *Marosi Béla*, kassai áll. polgáriiskolai tanár ellen fegyelmi eljárást indított. *Marosi Béla*t egy év előtt Szilágycsehéből helyezték Kassára s már ott feljelentés történt ellene, hogy feltűnő módon barátkozik a diáksággal. Lakására állandóan jártak tanítványai, akikkel gyakran kirándult. Ebből a nagy barátságból aztán turcsa feltevések származtak. A fegyelmi eljárás ugyan büntetendő cselekményt nem tudott *Marosi Béla*ra rábizonyítani, annyi azonban megállapodást nyert, hogy *Marosi* diákokkal való barátkozása a megengedett határokat túllépte. *Marosi* erre kijelentette, hogy állásáról lemond s más pályán keres boldogulást. A tanügyi hatóság lemondását el fogja fogadni.

— Jelentkezett a betörő. Poleszák György, 23 éves fiatalember, aki napszám-munkával kereste a kenyerét, *Jávorszky Lászlóné*nál, a *Virág-utca* 5. számú házban lakott albérietben. Vasárnap, mialatt lakasadónője távol volt, feltörte *Jávorszky Lászlóné* szekrényét s abból 25 koronát ellopott. Délben kiderült a lopás s a károsult aszszony jelentést tett a rendőrségen. Ma aztán jelentkezett *Poleszák György*. Elmondta, hogy *Székesfehérvárra* sorozásra akart utazni a lopott pénzen. De félt, hogy elfogják, hát nem utazott el s Kassán költötte el a pénzt. A rendőrség letartóztatta s átkísérte az ügyészségre.

— A tükör előtt. Ma hajnalban öngyilkosságot követett el a *Royal-szállodában* *Pók Lajos* erzsébetfalvi tizenkilencéves fiatal ember. Az este vett szobát a szállóban és rögtön bezárkózott. Mikor reggel a durranásra berohant a személyzet, a tükör előtt ülte, holtan találták a szerencsétlen fiatalembert. A revolvergolyó átlukasztotta a koponyáját és azonnal megölte. Több levelet hagyott hátra az öngyilkos, a végzetes cselekedet oka azonban még egyikből sem derült ki. A rendőrséghez szóló levélben megírta, hogy *Pók Lajos* a neve, anyja *Tarczalon*, *Zemplénmegyében* postamesternő. — Ha érdeklődő újságírók jönnek, — írta —

Az őszi idényre most érkeztek a legujabb kül- és belföldi női divatkelmék legnagyobb választékban és legolcsóbb áron

# Széman Testv. áruházában

≡ Kassa, Fő-utca 62. szám. ≡

mondják meg nekik, hogy meghaltam, mert nem tudtam, hogy miért éljek. Levelet irt Nagy István és Müller Rudolf budapesti ismerőseinek is. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— A kőfaragók továbbképző esti tanfolyama. A kassai kereskedelmi és iparkamara közírási teszt, hogy a kereskedelmi miniszter a budapesti állami felső építőipariskolában kőfaragó mesterek és segédek továbbképzésére esti tanfolyamot szervezett. A tanfolyam célja: Kőfaragó segédeknek és mestereknek alkalmat nyújtani arra, hogy a műhelyekben tanultakon kívül még azokat az ismereteket is elsajátíthassák, amelyekre a jólképzett kőfaragó iparosoknak szükségük van. A tanfolyam két 5 hónapos félévre terjed s évenként november hó 1-étől március hó végéig tart, a tanítás hetenként 5 napon át este 6 órától 8-ig történik. A tanítás tárgyai: 1) Általános érdeklő tárgyak: számtan, mértan, szerkesztő és ábrázoló mértan, 2) szaktantárgyak: építési enciklopédia és építési rajz, alaktan és alakitási rajz, betűírás, anyagtan, kömetszéstán s arra vonatkozó rajz, költségvetés és könyvvitel. A tanfolyam befejeztével a tanulók a tanfolyam elvégzését tanúsító bizonyítványt kapnak. Felvételi feltételek: A tanfolyamra felvételenek: kőfaragó mesterek és segédek, a kik az írás és számolás elemeiben jártasak. A belépni szándékozónak erkölcsi bizonyítványt és munkakönyvet, vagy a munkaadó bizonyítványát kell bemutatnia. A beírás folyó évi október hó 20-ától október hó 29-éig tart. Vidékiek postán is jelentkezhetnek a bizonyítványok beküldésével. Díjak félévenként 1 korona beíratási díj és 10 korona tandíj.

— A nekibusult iparos. Iglón is megindult az iparosok politikai szervezkedése s nagyban verbuválják a tagokat az iparospart emberei. Egy ilyen cikk látott most napvilágot a Szepesi Lapokban, s a cikkíró így busulja el magát:

De nemcsak nem szeret minket senki, hanem nem is törődik velünk senki s leginkább azok nem, akik alkalomadtán, amikor támogatásunkra van szükségük, tele torokkal hirdetik az ipar támogatásának és fejlesztésének szükségét. Ugy vagyunk mi iparosok, mint az egyszerű zsidó, aki a választási mozgalmak alatt feleségétől rostélyost kér foghagymával s oldalbor-dájának figyelmeztetésére — hogy tekintettel arra, hogy most sokat forgolódik keresztények társaságában, ne egyék fokhagymát — így válaszol: Száli leben csinálj nekem rostélyost fokhagymával, mert tudd meg, hogy most a választások előtt én vagyok egy szeretett, tisztelt polgártárs az evett fokhagymás rostélyos dacára is, míg a választások után ehettek rostélyost pacsulival, mégis leszek büdös zsidó. Mi iparosok is szeretett, tisztelt polgártársak vagyunk, a míg orrunknál vezetetténi és mások támogatására magunkat felhasználni engedjük, de támogatásunkért szóban és írásban tett kérelmeinkre még választ se kapunk.

Az iglói iparos igaztalan. A kereskedelmi kormány rövid három év alatt többet tett az iparügyek rendezésére s az ipar támogatására, mint az 1884. XIV. törvény-cikk óta a hosszú életű kormányok s a jövő kormányok is a mainak hagyatékából fognak élni jó ideig. A kormány szívesen vette az iparosok támogatását, de ezért boraválót sose adott.

— Az őszi divat újdonságokból nagy-szerű választékot, dus raktárt nyújt a közönségnek Széman testvérek kassai cég fő-utca 62. számú áruháza. A külföldi gazdag raktár mellett, mely a legjobb és a legszolidabb női kelméket nyújtja, figyelemre méltók a győri, valamint a zsolnai divatkelme készítményei. Aki divatos ruhát akar, az meggyőződhetik, hogy jutányos áron, szép és tartós női kelméket lehet Széman testvérek cégnél vásárolni.

— Magyar Otthon. Elsőrangú penzió-Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejártuasobák. Részágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz.

## Színház.

### A sziniévad megnyitása.

Az első hét műsora.

A színház jövő téli évadjára a bérletgyűjtés megindult. Mint értesülünk, szokott bérleteiket a bérlők legnagyobb része megtartja s gondot fog okozni a jelentkező új bérlők elhelyezése.

A megnyitó előadás, mint az előleges jelentés is tudatja, október 1-én pénteken lesz. Ez alkalommal Földes Imre nagyhatású színműve a *Császár katonái* kerül színpadra. Ez esetben mutatkozik be *Virányi Sándor* az új szerelmes bonvivant, *Sziklay József* és *Ungváry Mór*. Második előadás a *Czigánybáró* lesz, melyben *Csanády Irma* alténekesnő és *Barna Sándor* az új tenorista lépnek fel először. Vasárnap a *Gül Babában* lépnek fel először *Hornyai Janka* mint Gábor diák és *Tihanyi Vilmos* mint Mujkó cigány. Hétfőn október 4-én bemutató előadás lesz. Színpadra kerül először *Heltai Jenő* énekes bohózatja: a *Naftalin*. Kedden megismétlik. Szerdán, október 6-án — a saison második premierje, *Harsányi Margit* bemutatásával: *A lilium*, *Pierre Wolf* és *Gaszton Lerony* kitűnő színműve. Csütörtökön másodsor: *Ugyanaz*. Pénteken, *Oftembach Orpheusz*. Szombaton pedig a *Tatárjárás* kerül színpadra. Vasárnap este a hét harmadik premierje, *Heltai Jenő* *Édes teher* című énekes bohózatának bemutatója lesz.

A színtársulat folyó hó 27-ig játszik Brassóban, s ekkor utra kel Kassa felé, hogy néhány napig pihenve, friss erővel megkezdje az 1909—1910. évi téli idényt.

— Premier az Uránia-színházban. Az Uránia-színházban tegnap este mutatta be Horkay Elemér újságíró a *Női divat* című ismeretterjesztő művét. A szerző Párizsból, a divat-birodalom világcentrumából indul ki s szerencsés ötletekkel fűszerezve vezet végig a divat tarka változatain. Szerettük volna ugyan, ha figyelme azokra a gazdasági és társadalmi okokra is kiterjed, melyek a divat változó áramlatait előidézik, műve azonban eme fogyatékosága mellett is, eléggé szórakoztató és érdekes. A szerző színes, fordulatos stílusa kitűnően alkalmazkodik a tárgy tarka tartalmához s igen ügyesen megérezkelteti egyes korszakok női viseletét. Egy rövid előadás keretében természetesen a tárgyat ki nem merithette. Hiszen a női divat, ez a szeszélyes, örökön változó, nyugtalan szépre-törékvés egy idős az emberiséggel. A közönség nagy érdeklődéssel fogadta Horkay Elemér darabját, zajosan megtapsolta, tisztelői pedig egy babérágat nyújtottak fel a szerzőnek. A darabhoz tartozó diaposzitivák *Hradil József* kassai fényképész kiváló szakértelmét dicsérik.

### Torna cipők

az összes tanintézetek előírása szerint  
32—35-ig K. 2.— 35—41-ig  
K. 2:60

### Fegyházkötésű

gyermekharisnyák (patent kötés)  
36 fillértől feljebb kapható

### Kircz Vilmosnál

„TURUL” cipőüzlet elkülönített osztályában, KASSA, Fő-utca 26. szám.  
Cimre kérem ügyelni!!!

## TÁVIRAT — TELEFON.

A kormány lemond.

A mai minisztertanács.

Budapest, szept. 22.

Ma délelőtt kezdődött meg a nagyjelentőségű minisztertanács. Az értekezlet tizenegy órakor kezdődött és másfél óráig tartott. A tanácskozás a kereskedelmi miniszteriumban folyt le. A titokban tartott tanácskozási eredményekből mégis kiszivárogtak a következők:

A kormány reménytelennek látja a helyzetet és lemondását határozta el. Az erről szóló jegyzőkönyvet már alá is írták kormány tagjai. Wekerle miniszterelnök holnap utazik Bécsbe, hogy a királynak átadja a mai tanácskozás határozatát és kérni fogja arra, hogy szeptember 28-áig nevezzen ki új miniszteriumot.

A mai tanácskozás történetéhez tartozik az is, hogy Apponyi az értekezlet megkezdése előtt fél óra hosszat tanácskozott Kossuthal.

Nagy szenzációt keltett ma az a körülmény, hogy Vörös László ma délelőtt meglátogatta Kossuthot. De kiderült, hogy látogatásának nincs politikai háttere, mert csak vasuti ügyekben jött Kossuthoz.

Politikai körökben azt is beszélik, hogy a király esetleg nem fogja a kormány lemondását elfogadni, hanem követelni fogja a paktum végrehajtását. Ennek a nézetnek azonban kevés a híve.

Justh nyilatkozata.

Budapest, szept. 22.

Egyik-másik fővárosi lap is közli ma azt a kijelentést, melyet Justh egy szegedi hírlapírónak tett Aradon. Eszerint Kossuth és pártja is el van tükélve arra, hogy ellenzékbe megy és ezáltal meggátolják a magyar költségvetést, a delegációs költségvetés és a már esedékessé váló hadügyi kiadások megszavazását.

Ma azonban ennek az expediensnek az eredményességéről nehéz volna a nemzetet meggyőzni.

Egy híres ezredes halála.

Budapest, szept. 22.

Fabricius ezredes, aki a darabont uralom idején szétkergette a katonai csapatokkal az országgyűlést, ma Budapesten agyszélhűdésben meghalt. Fabricius pozsonyi állomásáról idegbajának gyógyítása végett a budapesti Ringer-szanatóriumba vonult, ma ott érte el a halálát. A királyt táviratilag értesítették a haláláról.

A német kancellár elutazása.

Bécs, szept. 22.

Belman Holvegg német birodalmi kancellár ma elutazott. A tervbevett bucsulakoma elmaradt.

## Uránia színház.

Tulajdonos: A Városszépítő Egyesület.

### Mozgófényképek

Műsor 1909. szeptember 22-én este  
6 és fél 9 órakor.

1. A felöltözött ló. — 2. A Cowboyok életéből. — 3. Laflame ur bábuja. — 4. Angelika nővér. — 5. Műsoron kívüli szám. — 6. Ragadós ájultság. — 7. Kutyatemető. — 8. Hermina hozománya.

Helyárak: Páholytülés I.—K. I. hely 1.— K. II. hely 70 fillér. III. hely 40 fillér. Gyermek és katonák a fél helyarat fizetik.

Jegyek előre válthatók Quirsfeld János ur üzletében Fő-utca 51. és Radó Béláné dohánytözsdejében Deák F. utca 16. Színházi pénztár nyitva 9,6-tól.

## Nagyságos Asszony!

mielőtt őszi bevásárlásait eszközölné, ne mulassza el megnézni

## Gombos Jenő

női ruhaszövet-, selyem és finom mosó-kelméit

## Kassa, Fő u. 39.,

ahol kizárólag elsőrendű áruk szigorúan a legutolsó divat szerint kaphatók.

## Divatos selymek:

**Moire Niagara** 120 cm. széles estélyi ruhára;

**Crepe Hector** 120 cm. széles látogató ruhára.

**Fleur de Velour** és **Cotele gláce** 80 cm. széles. Kabát kombinatio.

**Blouz selymek:** Moire raye és Surah Ecosais.

## Legújabb szövetek:

**Homespun** és diagonal Cheviot, Serge-Kamgarn kosztümre minden létező divatszínben.

Bluz-kelmék. Fekete-kelmék. Bársonyok.

## Sealskin-plüs

130 cm. szélességben kabátra.

Elragadóan szép Modellek: Selyem juponok és luxus fehéreneműekben.

## Elismert szolid üzlet!

Az összes újdonságokból mintákat készséggel küldök.

## Gázcoaks-ra

szóló megrendeléseket, későbbre való szállításra is, már most elfogadunk.

### ÁRAK KICSINYBEN:

**Darabos Coaks** ... .. Kor. 4.20, 100 kgr.-ként

**Dió-** " ... .. " 4.40, 100 "

### ÁRAK NAGYBAN.

**Darabos Coaks** ... .. Kor. 3.72, 100 kgr.-ként

**Dió-** " ... .. Kor. 3.92, 100 "

házhöz szállítva vagy bérmentve a kassai állomásra szállítva.

Az általunk termelt gázcoaks a legjobb, legtisztább és legtakarékosabb tüzelőanyag és nem téveszthető össze más coaksneműek minőségével és áraival.

Az elmúlt téli hónapokban tapasztalt rendkívüli nehézségek miatt egyrészt, másrészt pedig mivel a széneműeknél általában áremelkedés várható, ajánlatos a coaksszükségletet már most fedezni.

A kassai légszeszgyár és villamtelep Igazgatósága.

## KASSAI NÉPBANK R.-T.

Fő-utca 22. szám I. emelet (saját ház.)

foglalkozik bankszakmába vágó összes ügyletekkel.

Elfogad betéteket betétkönyvecskére és chequeszámlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Váltókat, kisorsolt értékpapírokat leszámítol. — Folyószámla hitelt engedélyez fedezet alapján. — Értékpapírokat, külföldi pénznemeket vesz és elad. — Szelvényeket díjtalanul vált be.

Felvilágosítások készséggel adatnak.

## A Kassai Jelzálogbank részvénytársaság.

Fő-utca 4. szám. Fő-utca 4. szám.

Elfogad betéteket takarékkönyvecskére vagy folyószámlára legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad értékpapírokat, arany és ezüst pénznemeket, idegen bankjegyeket. — Átutalásokat bármely külföldi piacra is közvetít.

Tűz- és betörésmentes safe deposit.

Osztállysorsjegyek.

Sorsjegyek részletfizetésre.

Sorsjegycsoportok alakítása.

Minden egyéb bankügylet gyors és előnyös lebonyolítása.